

ZPRÁVA O PROVEDENÉM RESTAURÁTORSKÉM PRŮZKUMU

**průzkum omítkových a nátěrových vrstev na fasádě
a v interiérech domu čp.8 na Karlově náměstí v Kolíně**

červenec 2011

Objednatel restaurátorských prací:

Středočeský kraj
Krajský úřad
Zborovská 11
150 21 Praha 5

Památkový dozor:

Krajský úřad Středočeského kraje
Odbor kultury a památkové péče
Zborovská 11
150 21 Praha 5

Orgán památkové péče:

NPÚ, ú.o.p. středních Čech
Sabinova 5
130 11 Praha 3

Předmět průzkumu:

průzkum omítkových a nátěrových vrstev na fasádě a interiérech domu
čp. 8 „Veigertovský“, Karlovo náměstí v Kolíni

Rejstříkové číslo památky:

17788/ 2-747

Doba provádění:

červenec 2011

Restaurátoři:**Jiří Mašek**

Skalnická 4

Praha 8

telefon 602310833

fax 23354 03 29

e-mail: jiri.masek@iol.cz

Tomáš Skořepa

Tomanova 4

Praha 6

Telefon 724082516

Fax 220518541

e-mail: tomas.skorepa@volny.cz

Přílohy: - situační plánec provedeného sondážního průzkumu 3x
- fotodokumentace restaurátorského průzkumu - celkem 83záběrů

OBSAH:

- objednatel restaurátorského průzkumu
- památkový dozor
- orgán památkové péče

- předmět průzkumu

⇒ orientační průzkum omítkových a nátěrových vrstev na fasádě a interiérech domu
čp. 8, tvz. „Veigertovský“, Karlovo náměstí v Kolíně

- rejstříkové číslo památky
- doba provádění
- identifikační údaje restaurátorů
- objekt
- zadání restaurátorského průzkumu
- výsledky restaurátorského průzkumu
- závěr z provedeného restaurátorského průzkumu

- přílohy

- situační plánec provedeného sondážního průzkumu 3x
- fotodokumentace restaurátorského průzkumu - celkem 83 záběrů

Objekt:

Dům čp. 8 „Veigertovský dům“.

Majitelem domu byl v letech 1494-99 Jakub Krčín st. z Jelčan, dědeček Jakuba Krčina z Jelčan. V letech 1707-35 dům vlastnil městský úředník a pozdější správce radovesnického panství Pavel Samuelis a v této době byla nejspíše uskutečněna významná barokní přestavba, kterou připomíná štuková výzdoba na klenbách průjezdu a dvou místností v přízemí. Do dnešní pozdně klasicistní podoby byl dům přestavěn v roce 1863 nákladem obchodníka Josefa Turnau. V roce 1935 bylo ve druhém poschodí otevřeno druhé kolínské muzeum, později známé pod názvem „LUSK“ (Literární a umělecké sbírky města Kolína), které bylo na počátku 50. let 20. století po sloučení s Regionálním (původně městským) muzeem rozšířeno do celé budovy. V roce 1983 byla zahájena dodnes nedokončená rekonstrukce, která si vyžádala uzavření muzea pro veřejnost; v roce 2009 byla zahájena dlouho odkládaná jednání o dořešení restitučních nároků a znovu zpřístupnění muzea po dokončení rekonstrukce. Dům čp. 8 je zapsán do Ústředního seznamu nemovitých kulturních památek ČR pod číslem 17788/ 2-747.

dům čp. 8 na počátku 20. století

Zadání restaurátorského průzkumu:

PŘEDMĚT RESTAURÁTORSKÉHO PRŮZKUMU:

Na základě Vašich zadávacích podmínek bude proveden orientační sondážní restaurátorský průzkum, tzn. provedení sond za účelem zjištění původní barevnosti či přítomnosti malířské výzdoby, a to v interiéru a na fasádě objektu čp.8, Karlovo náměstí, Kolín:

Místnosti 2.07; 2.01 v 2.NP	cca 10 sond stěny i stropy – fragmenty dekorativní výzdoby na stěnách a klenby, přepokládá se nález starších vrstev
Záklenky oken severního průčelí 2.NP	cca 5sond pouze v záklencích –fragmenty dekorativní výzdoby
Místnosti č.1.01; 1.02; 1.03	cca 15sond pouze určení původní barevnosti štukové výzdoby
uliční fasáda	cca 15 sond - určení původní barevnosti či přítomností případné malířské výzdoby
Pískovcový portál v prostoru 001 - při vstupu do prostoru 002,004,005	cca 5sond
Pískovcový portál při vstupu do místnosti 1.05 + železné dveře tohoto otvoru	cca 3sondy
Okno a kamenné ostění a mříž v prostoru 104	cca 5sond
Kamenný sloup s patkou a hlavicí ve východním pilíři arkády loubí	cca 3sondy
Mříž mezi 2.01 a 2.07	cca 2sondy
Restaurátorská zpráva s barevnou fotodokumentací	3x

Výsledky restaurátorského průzkumu:

Místnosti 2.07 a 2.01 v 2NP:

Zbytky dekorativní výzdoby se ukazují v místnostech 2.07, 2.06 a 2.02. po samovolném opadávání mladších nátěrových vrstev. Jedná se o barevné architektonické členění ploch doplněné linkováním a šablonovými vzory v poměrně sytých okrových a modrých odstínech. Malovaná vrstva je silně narušená štukatérskými opravami zvláště v prostoru 2.06 a 2.02. Jelikož se jedná o barvy pojené kliehem, jsou vrchní vrstvy (linky a šablony) značně rozmyté nebo zanikly. *Poměrně kompaktní je malba stropu v přední části místnosti 2.07. Zde je možné uvažovat o případném restaurování – jako připomínka historické fáze vývoje domu patrně 2 poloviny 19. století.*

Další sondy provedené v místnostech 2.01 a-d, 2.07 a 2.02 nezachytily žádnou významnější barevnou úpravu či malbu. I zde byly omítky často vyspravovány štukem. Většina omítek je patrně až z klasicistního období 19. století. Zachycena byla řada barevných úprav, hlínkovými a klišovými barvami, které byly při dalších úpravách rozmyty tak, že nelze určit, zda se jedná o monochromní výmalby nebo o pozůstatky dekorativních výmaleb. V prostoru 2.01a je to v sondě 3 dvojitá modrá linka a v prostoru 2.01d na stropě pozůstatek dekorativního pásu v sondě 4 a 5.

Záklenky oken severního průčelí:

Nálezová situace zde navazuje na stav v místnostech 2NP. Při výměně oken zde došlo k částečnému přeštukování okenních špalet. Po odpadnutí šuku se na dekorativních výmalbách dochovaly pozůstatky linkování.

Místnosti č. 1.01, 1.02, 1.03:

Byly provedeny sondy k určení původní barevnosti štukových vrstev.

V prostoru 1.01 kde je na stropě štukové zrcadlo sondy zachytily v nejstarší vrstvě pouze režný světlý nátěr. Mladší vrstva je rovněž monochromní šedo zelená světlá. Na aktivních prvcích se vyskytují zbytky načervenalého nátěru. Zlacení nebylo zachyceno. Režný nátěr byl patrně na základě prováděných průzkumů zopakován i při rekonstrukci ve 20. století. Následují bílé hlínkové nátěry. V nižších partiích je velké množství plomb a štukových oprav. Podobná situace je i v přilehlých místnostech 1.02 a 1.03. Místnost 1.02 má v klenbě poměrně dochovanou historickou štukovou vrstvu, která se rovněž jeví jako monochromní. Nátěry šedou a světlou hnědočervenou barvou jsou na několika vápenných nátěrech. Následuje

masivní štuková oprava profilací a ploch, při které byly profily v dolní části horizontálně propojeny. Není patrné, jak vypadal původní stav.

V místnosti 1.02 je vzhledem k předpokládanému rozsahu původních omítek šance tyto omítky odkrýt a doplnit v původním profilu a obnovit tak historický vzhled sálu.

Místnost 1.03 je bez významnějších nálezů. Stropní profilace na klenbě je rovněž klasicistní či mladší. Na stěnách se vyskytují pestré monochromní nátěry.

Uliční fasáda:

Osmiosá fasáda domu na čtyřech pilířích loubí. Renesanční dům byl barokně přestavěn na počátku 18. století a v roce 1863 byly i na fasádě provedeny úpravy klasicistní.

Tomuto stavebnímu vývoji odpovídá i nálezová situace.

Během průzkumu nebyly na fasádě zachyceny renesanční omítky. Pouze v oblasti přízemí se v sondě 20 vyskytuje starší omítková vrstva, která má poněkud odlišný charakter a mohla by náležet ke staršímu období. Před obnovením loubí ve 20. století zde byly obchody s výkladci, takže zde docházelo k řadě úprav. Přesto byl v sondě 19 zachycen pozůstatek plastického bosování cca 40x80. V sondě je patrný pouze vnitřní žlábek a fragment povrchu rustiky napodobující pemrlovaný kámen. Bosování bylo v nízkém reliéfu a jeví se spíše jako klasicistní než barokní.

Barokní vrstvy se vyskytují převážně v oblasti 2NP a to i s řadou barevných úprav, svědčících o řadě oprav a obnovách nátěrů. Původní barokní profil omítky byl v této oblasti zapracován do klasicistní úpravy patrně bez významnějších změn. V sondě 8 je patrný zbytek odstraněné horizontální liseny pod římsou nad 2NP (možná pozůstatek barokní korunní římsy).

Nejstarší barevnosti jsou světlé studené rezné odstíny okrovo - šedé doplněné poměrně ostrou zelenou barvou v poli suprafenestry a pod oknem. Následují světlé rezné okrové vápenné nátěry. Vrstva klasicistní úpravy je teple šedá na slabé štukové vrstvě. Následují zbytky šedo-okrového nátěru, který byl doplněn malovaným členěním prvků linkami napodobujícími kamenné kvádry (sonda 13).

Další opravy dále značně zaslepovaly barokní profilace. Barokní omítky jsou místy poměrně křehké a v průběhu 20 století byly doplňovány některé exponované prvky a docházelo ke zjednodušování profilací (sonda 13A).

Další barevné úpravy s období po roce 1870 se vyskytují v oblasti 2 a 3Np. Jedná se například o silnou zelenou vrstvu (plnidlo v barvě). Zelená byla dále obnovována. Následuje novodobý červeno-okrový nátěr, světlý rezné okrový a modrý nátěr. Současná korunní římsa je nová, bez starších vrstev.

Při současné opravě by bylo vhodné očistit fasádu na klasicistní vrstvu a doplnit štukatérsky do precizního původního profilu s případnou obnovou bosování v oblasti 1.NP.

Pískovcový portál v prostoru 0.01:

Portál byl v minulosti očištěn na kámen. Na kameni se vyskytují stopy okrového nátěru. Později byl portál několikrát přebílen.

Pískovcový portál vstupu 1.05 a kovové dveře:

Portál byl v minulosti očištěn na kámen. Na kameni se vyskytují stopy šedého nátěru. Později byl portál několikrát přebílen. Železné dveře mají na kovově šedé vrstvě stopy zeleného nátěru. Následují šedé, bílé, zelené a okrové nátěry.

Okno, kamenné ostění a mříž v prostoru 1.04:

Kamenné ostění bylo v minulosti očištěno na kámen a později malířsky přetíráno. Původní barevnost není zřejmá. Na mříži stopy zelené barvy.

Kamenný sloup ve východním pilíři loubí:

Zde byl kámen rovněž očišťován. Patrné jsou zbytky šedých hutných nátěrů. Pod nimi je místy patrný červený odstín. Na snímku skenovacím mikroskopem se však zdá, že jde spíše o ložisko železitého kyslíčnicku v kameni.

Mříž mezi 2.01a2.07:

Mříž je v současnosti deponována na jiném místě. Je zde pouze kovový překlad. Na kovu jsou zbytky šedočerného nátěru. Pod ním ve starší vrstvě je výrazný modrozelený odstín.

Litinová balustráda schodiště:

Pod šedočerným nátěrem zelená.

Závěr z provedeného průzkumu:

Průzkum ukázal přítomnost historických omítek v poměrně velkém rozsahu. Při plánované rekonstrukci bude nutné tyto omítky šetřit, případně konzervovat a upevňovat.

- *Poměrně kompaktní je malba stropu v přední části místnosti 2.07. Zde je možné uvažovat o případném restaurování – jako připomínka historické fáze vývoje domu patrně 2 poloviny 19. století.*
- *V místnosti 1.02 je vzhledem k předpokládanému rozsahu původních omítek šance tyto omítky odkrýt a doplnit v původním profilu a obnovit tak historický vzhled sálu.*
- *Při současné opravě by bylo vhodné očistit fasádu na klasicistní vrstvu a doplnit štukatérsky do precizního původního profilu s případnou obnovou bosování v oblasti 1.NP.*

Během rekonstrukce (zvláště na fasádě a v sále 1.02) je možné předpokládat nálezy artefaktů, které bude nutné dokumentovat, případně zapracovat do obnovy.